

บทคัดย่อ

วิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อการพัฒนาเครือข่ายระดับตำบลในการสอบสวนความเสี่ยงของกลุ่มเสี่ยงต่อโรคเบาหวานและความดันโลหิตสูง ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของ อสม. และเครือข่ายระดับตำบล จำนวน ๓๐ คน เริ่มจากการค้นหาปัญหาวางแผน ดำเนินงาน สังเกตและบันทึก การสะท้อนความคิดเห็นและติดตามประเมินผล โดยแบ่งบทบาท เครือข่ายระดับตำบล เป็นผู้หนุนเสริม เจ้าหน้าที่ รพสต. เป็นพี่เลี้ยง ประชากรศึกษาในตำบลเชื้อเพลิง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ได้แก่ หมู่ที่ ๒ บ้านรำเบอะ เป็นพื้นที่รับผิดชอบของ องค์การบริหารส่วนตำบล เชื้อเพลิง จำนวนครัวเรือนทั้งหมด ๓๓๔ ครัวเรือน กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มเสี่ยงต่อโรคเบาหวานและความดันโลหิตสูงจำนวน ๘๕ คน ดำเนินการในช่วงเวลาระหว่างเดือน มิถุนายน ๒๕๕๗ ถึงเดือน มิถุนายน ๒๕๕๙ เก็บข้อมูลโดยเครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วยเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาเครือข่ายระดับตำบล แบบสอบสวนความเสี่ยงของกลุ่มเสี่ยงต่อโรคเบาหวานและความดันโลหิตสูง หลักสูตรการอบรมจัดการข้อมูล (MIS)ระหว่าง อสม. และรพสต. " เมื่อ อสม. เป็นนักสืบ " และแนวทางการพัฒนาด้านการป้องกันโรคเบาหวานแบบมีส่วนร่วม อย่างเป็นระบบ แนวทางการติดตามเสริมแรงจูงใจ และเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลด้านผลลัพธ์ ได้แก่ แบบสอบสวนสาเหตุความเสี่ยงเบื้องต้น และข้อมูลเฝ้าระวังกลุ่มเสี่ยงของรพสต. น้ำหนัก รอบเอว ระดับน้ำตาลในเลือด (DTX) ความดันโลหิต

ผลการพัฒนาหมู่บ้านตัวอย่างเกิดการจัดการด้วยการมีส่วนร่วมของชุมชนในทุกขั้นตอน และมีกิจกรรมการป้องกันกลุ่มเสี่ยงไม่ให้เกิดโรคในรายบุคคล ชุมชน ผลลัพธ์ น้ำหนัก รอบเอว ระดับน้ำตาลในเลือด ก่อนและหลังการดำเนินงาน ไม่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับน้ำตาลในเลือดมากกว่า ๑๒๕ มก% ก่อนดำเนินการ ๑๑ คน หลังดำเนินการ ๘ คน ลดลง ๓ คน ระดับความดันโลหิตสูง มากกว่า ๑๔๐/๙๐ มม. ก่อนดำเนินการ ๑ คน หลังดำเนินการ ๑ คน ไม่เพิ่ม พฤติกรรมการกินหวาน มัน เค็ม การปรุงรสเพิ่มหรือเติม การออกกำลังกายก่อนการดำเนินงานและหลังการดำเนินงานต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การป่วยเป็นโรคเบาหวาน เพิ่มขึ้น ๑ คน อัตราเพิ่มร้อยละ ๒.๓ การป่วยเป็นโรคความดันโลหิตสูง ลดลง ๓ คน อัตราลดลงร้อยละ ๓.๖ ข้อเสนอแนะ ให้หน่วยงานต่างๆระดับตำบลทำหน้าที่เป็นผู้สะท้อนการดำเนินงานของชุมชนและเสริมคุณค่าคนทำงานให้เกิดการเคลื่อนไหวของกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และควรมีหน่วยงานวิชาการจัดทำชุดความรู้สำหรับ อสม. และรพสต. เสนอต่อผู้บริหารเพื่อนำไปขยายผลต่อไป